

8. Структура на студиската програма согласно правилникот за организирање на докторски студии на единицата, број на предвидени предмети и стекнати кредити, како и број на кредити стекнати со изработката на докторскиот труд.

СТРУКТУРА НА СТУДИСКА ПРОГРАМА

Табела 8.1. Распоред на предмети/активности по семестри и години на студии

Структурата на студиската програма за докторски студии						
	семестар	Реден број или код	Назив на предмет/активност	Број на ЕКТС кредити		Припадност на предмет/активност согласно ЗВО
				Задолжителни предмети/активности	Изборни предмети	
ПРВ семестар			Етика во научноистражувачката работа од областа	3		организирана академска обука, што содржи напредни и стручни курсеви,
			Методологија на научноистражувачка работа од областа	3		организирана академска обука, што содржи напредни и стручни курсеви,
			Предмет за стекнување генерички знаења и вештини за истражување од универзитетска листа на изборни предмети		6	организирана академска обука, што содржи напредни и стручни курсеви,
			Предмет од студиска програма за стекнување напредни знаења		6	организирана академска обука, што содржи напредни и стручни курсеви,
			Предмет од студиска програма за стекнување напредни знаења		6	организирана академска обука, што содржи напредни и стручни курсеви,
			Предмет од студиска програма за стекнување напредни знаења		6	организирана академска обука, што содржи напредни и стручни курсеви,
ВТОР семестар			Предмет од студиска програма за стекнување напредни знаења		6	организирана академска обука, што содржи напредни и стручни курсеви,
			Предмет од студиска програма за стекнување напредни знаења		6	организирана академска обука, што содржи напредни и стручни курсеви,
			Истражувачка работа под менторство (подготовка на предлог-докторски проект)	14		независен истражувачки проект под менторство (докторски проект)
			Прва годишна конференција	4		предавања и друг вид на комуникациски активности

	ТРЕТ семестар		Предлог – докторски проект	27		независен истражувачки проект под менторство (докторски проект)
			Прв докторски семинар	3		предавања и друг вид на комуникациски активности
	ЧЕТВРТИ семестар		Изработка на докторскиот труд	20		изработка и јавна одбрана на докторски труд врз основа на докторскиот проект
			Меѓународна мобилност	6		меѓународна мобилност, најмалку еднеделен престој,
			Втора годишна конференција	4		предавања и друг вид на комуникациски активности
	ПЕТИ семестар		Активности за објавувањето на два труда во референтна научна публикација	20		објавување во референтни научни публикации и активно учество на меѓународни собири во врска со докторскиот труд
			Учество на меѓународен собир	7		меѓународна мобилност, најмалку еднеделен престој,
			Втор докторски семинар	3		предавања и друг вид на комуникациски активности
	ШЕСТИ семестар		Трета годишна конференција	4		предавања и друг вид на комуникациски активности
			Одбрана на докторскиот труд	26		изработка и јавна одбрана на докторски труд врз основа на докторскиот проект

Табела 4.2. Изборни наставни предмети на студиската програма

СЛАВИСТИКА

Реден број	Код	Назив на предметот	Семестар	ЕКТС	Научна област на која му припаѓа изборниот предмет
1		Глаголскиот вид во рускиот и во македонскиот јазик	Прв	6	Славистика
2		Изразување на минатото време во рускиот и во македонскиот јазик	Прв	6	Славистика

3		Непреводливото во преводот	Прв	6	Славистика
4		Типолошки карактеристики на полскиот јазик – граматика и узус – синхронија	Прв	6	Славистика
5		Типолошки карактеристики на полскиот јазик – граматика и узус – дијахронија	Втор	6	Славистика
6		Универбизацијата во чешкиот, во рускиот и во полскиот јазик	Прв	6	Славистика
7		Општоразговорниот чешки јазик во преводите на македонски јазик	Втор	6	Славистика
8		Терминологијата и преведувањето во словенечкиот и во македонскиот јазик	Прв	6	Славистика
9		Тенденции во зборообразувањето во словенските јазици	Втор	6	Славистика
10		Интердисциплинарни истражувања на јазикот	Втор	6	Славистика
11		Преводот како дијалог меѓу лингвистиката и книжевноста	прв	6	Славистика
12		Словенскиот јазичен свет во индоевропски контекст	втор	6	Славистика

ПРИЛОГ БР. 3

1. Предметни програми со информации согласно со членот 4 од Правилникот за задолжителните компоненти кои треба да ги поседуваат студиските програми од третиот циклус на студии (“Службен весник на Република Македонија”, бр.25/2011 и бр.154/2011)

Ред.број:

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ЕТИКА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	Институт за филозофија на Филозофскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје			
5.	Степен (прв, трет, трет циклус)	Трет			
6.	Академска година/семестар	Прва година / прв семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	3
8.	Наставник	проф. д-р Дејан Донев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): по запознавањето со постулатите на научноистражувачката етика, каде фокусот е на науката како значајна форма на човековото живеење и труд, потоа на развојот на етиката на науката во современата епоха, а особено на конституирањето на применета етика на науката, понатаму докторските кандидати треба преку конкретни дилеми и проблеми од полето на применетата етика, да добијат продлабочени сознанија за суштината, развитокот, целите и задачите на етиката на науката и нејзините резултати, како форма на практичка етика со особени морални форми, принципи и норми. Едновременно, докторските кандидати треба да се стекнат и со знаења и изградат ставови и критериуми за оценка, согласно философското обмислување на есенцијалните проблеми поврзани со можните опасности од техничкиот и технолошкиот развој, но и да изградат одговорен пристап кон научните резултати, повикувајќи се пред се на одговорноста на научниците во однос на заштита на природата, човекот и животот во целост.				
11.	Содржина на предметната програма: во самата содржина на наставната програма, акцентот е ставен на прашањата кои најмногу ја тангираат современата етика на научните истражувања, а бараат специфично обмислување - како да се носиме со новите и покомплексни проблеми во услови кога треба да обезбедиме истражувачки, академски интегритет, доверба, лојалност, дијалог, да покажеме одговорност, професионалност, доследност и искреност; потоа на современите тенденции и приоди во етиката денес кои се обидуваат да дадат одговор во решавањето на проблемите во науките и научните истражувања (развијање на една биоцентрична и холистичка парадигма на дејствување, нужноста од нова етика на одговорноста и реоткривање на моралниот однос кон природата и другите облици на живот); но и на параметрите според кои се дефинира и разликува човекот (права, карактер, достоинство) во однос на другите видови „живот“ во обидот да се постават патеките за идните генерации (проучувањето на мозокот, неврофармакологијата и контрола над однесувањето, продолжувањето на животот, генетско инженерство) и живот (голиот живот, правилата во биотехнологијата и политичката контрола над биотехнологијата).				
12.	Методи на учење: консултирање на релевантна литература, консултации со предметниот наставник, самостојни истражувања на зададени теми од предметот, пишување на студентски трудови.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	90 часа			
14.	Распределба на расположивото време				
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.		30
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа.		
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		30
		16.2.	Самостојни задачи		
		16.3.	Домашно учење – задачи		
17.	Начин на оценување				

	17.1.	Тестови			60	
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)			20	
	17.3.	Активност и учество			20	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)			до 50 бода	5 (пет) (F)	
				51 x до 60 бода	6 (шест) (E)	
				61 x до 70 бода	7 (седум) (D)	
				од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)	
				од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)	
				од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит			редовност во наставата		
20.	Јазик на кој се изведува наставата			македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			евалуација и самоевалуација		
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Izrael, Mark & Hay, Iain	Research ethics for social scientists	SAGE, London	2006
		2.	Krznar, Tomislav	Znanje i destrukcija	Pergamena	2011
		3.	European commission, Directorate – General for Research and Innovation	Options for strengthnrning responsible research and innovation	Publications office of the European Union, Luxembourg	2013
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Shamoo, E. Adil & Resnik, B. David	Responsible conduct of research	Oxford University Press, New York	2009
		2.	European commission, Directorate – General for Research and Innovation	Ethical and regulatory challenges to science and research policy at the global level	Publications office of the European Union, Luxembourg	2012
		3.	Wisser, Richard	Odgovornost u mijeni vremena	Svjetlost	1988

Прилог бр. 3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	МЕТОДОЛОГИЈА НА НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКАТА РАБОТА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно - институт, катедра, оддел)	Филозофски факултет - Скопје			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година /семестар	Прва година / прв семестар		Број на ЕКТС- кредити	3
8.	Наставник	Проф. д-р Ана Димишковска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): - Студентите да стекнат темелни познавања од сферата на научната методологија, како во сегментот на општата методологија на научноистражувачката работа, така и во методологијата од подрачјето на хуманистичките науки - Студентите да се здобијат со продлабочени знаења за принципите и карактеристиките на методите со кои се истражувани и решавани клучните филозофски прашања и кои имаат фундаменталното значење не само на планот на филозофското, туку и на научното мислење воопшто; - Студентите да се оспособат за следење на најновите методолошки трендови во областа на нивното професионално усовршување, со особен акцент врз интердисциплинарната димензија на методологија во хуманистичките дисциплини; - Студентите да се оспособат за самостојна и критичка примена на научноистражувачките методи и постапки во иницирањето, планирањето и реализирањето на самостојни научни истражувања, односно создавањето на сопствени научни дела.				
11.	Содржина на предметната програма: - Предметот и методот на науката; општа, посебни и специјални методологии; општи научни методи и општа постапка на научното истражување; преглед на квантитативните и на квалитативните истражувачки методи; структурата на научните трудови; документарната подлога на научните трудови: цитирање, парафразирање, избегнување на плагијаторство; изработка на предлог-проект за истражување (елаборат); - Условеноста на методолошките парадигми од генералните теориски позиции: емпиристичко-индуктивен метод; рационалистичко-дедуктивен метод; критичката филозофска методологија; позитивизам, херменевтички метод, структурализам и постструктурализам, феноменолшки метод, методолошки „анархизам“; - Специфични методски постапки во хуманистичкиот дискурс: историскиот и критичко-компаративниот метод на толкување на текстовите; дијалектичката структура на филозофската аргументација и нејзините дијалогски аспекти; концептуалната анализа како метод; мисловен експеримент („Gedankenexperiment“); конструирање на апстрактни теориски модели и тестирање на нивната објаснувачка моќ.				
12.	Методи на учење: Консултирање на релевантна литература, консултации со предметниот наставник, самостојни истражувања на зададени теми од предметот, пишување на студентски трудови и нивно презентирање.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	90 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30 часа настава и 60 часа домашна работа			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања (теоретска настава) и дискусии		30 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		20 часа
		16.3.	Домашно учење		40 часа
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)			40
	17.2.	Устен испит/презентација			30
	17.3.	Активност и учество во дискусии			30
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)

		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)		
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)		
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Редовност на предавањата (за потпис) и предаден писмен труд (за полагање завршен испит)			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски (со можност за изведување на наставата и на англиски јазик)			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Евалуација и самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Панзова, В.	Вештината на истражувањето: опитите постапки во научната работа	Филозофски факултет, Скопје	2018
		2.	Брајман, А.	Методи на општественото истражување	Универзитет „Св. Климент Охридски“, Битола	2014
		3.	Cappelen, H. and al., eds.	The Oxford Handbook of Philosophical Methodology	Oxford University Press, Oxford	2016
		4.	Booth, W. C. et al., eds.	The Craft of Research (4 th ed.)	Chicago University Press, Chicago	2016
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Трајковски, В. и Ангелоска Галевска, Н.	Академско пишување и објавување	Филозофски факултет, Скопје	2022
		2.	Murray, R.	How to Write aThesis (3 rd ed.)	Open University Press, Berkshire	2011
		3.	D’Oro, G. and Overdgaard, S., eds.	The Cambridge Companion to Philosophical Methodology	Cambridge University Press, Cambridge	2017
	4.	Daly, Ch.	An Introduction to Philosophical Methods	Broadview Press, Peterboroug	2010	

1.	Наслов на наставниот предмет	ГЛАГОЛСКИОТ ВИД ВО РУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески “ – Скопје Катедра: славистика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	I година I семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Максим Каранфиловски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Да се идентификуваат специфичностите на употребата на глаголскиот вид во македонскиот, во рускиот и во другите словенски јазици Да се оспособат да ги решаваат преведувачките проблеми во двете насоки				
11.	Содржина на предметната програма: Врз основа на испитувањата на италијанската славистка Росани Бенакио се разгледува глаголскиот вид и специфичностите на неговата употреба во македонскиот и во рускиот јазик. Исто така, се разгледува оваа категорија и во поширок контекст, односно во останатите словенски јазици. Покрај тоа, предмет на истражување е и глаголскиот вид во императивот.				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит)				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	30+150			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	/	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови	
		16.2	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3	Домашно учење	100 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови	70 бодови		
	17.2.	Успешно реализирани лаборато-риски/аудиториски вежби	/		
	17.3.	Активност и учество	10 бодови		
	17.4.	Домашна задача и/или	20 бодови		

		семинарска работа				
18 .	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)		
			од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)		
			од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)		
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)		
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)		
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)		
19 .	Услови за потпис и полагање на завршен испит		Предметот да е запишан во соодветниот семестар			
20 .	Јазик на кој се изведува наставата		македонски и руски			
21	Метод на следење на квалитетот на наставата		Евалуација / самоевалуација			
22 .	Литература					
	Задолжителна литература (до три)					
	22.1	Ред.број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	А.В.Бондарко	Вид и время руского глагола (значение и употребление)	Москва "Просвещение" стр.239	1971
		2.	Максим Каранфиловски	Некои карактеристики на категоријата глаголски вид во македонскиот јазик во споредба со рускиот и со полскиот јазик / Максим Каранфиловски	Folia Philologica Macedono-Polonica. T. 6 : (материјали од шестата македонско-полска научна конференција од областа на јазикот и литературата) : (Охрид, август 2002).	2006
		3.	Максим Каранфиловски	Глаголскиот вид во императивот во македонскиот и во полскиот јазик	Folia Philologica Macedono-Polonica Tom 8	2011
	22.2	Дополнителна литература (до три)				
		Ред.број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Блаже Конески	Граматика на македонскиот литературен јазик	Култура, Скопје , стр.482	1967
		2.	Максим Каранфиловски	Глаголскиот вид во императивот во македонскиот	Реферати на македонските слависти за	2008

				и во другите словенски јазици	XIV-от Меѓународен славистички конгрес во Охрид, 10-16 септември 2008 година	
		3.	Максим Каранфиловск и	За некои разлики во функционирањет о на глаголскиот вид во македонскиот јазик и во другите словенски јазици	Прилози = Contributions God. 27, br. 1/2	2002

1.	Наслов на наставниот предмет	ИЗРАЗУВАЊЕ НА МИНАТОТО ВРЕМЕ ВО РУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески “ – Скопје Катедра: славистика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	I година I семестар	7.	Број на ЕКТС кредит и	6
8.	Наставник	Максим Каранфиловски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Да се идентификуваат специфичностите на формите и значењата на минатите времиња, нивниот сооднос во двата јазика Да се оспособат да ги решаваат преведувачките проблеми во двете насоки				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Развојот на формите и значењата на минатите времиња во рускиот јазик - историски преглед; Развојот на формите и значењата на минатите времиња во македонскиот јазик- историски преглед; Значењата и функциите на аорисното значење на минатото време во рускиот јазик и неговите еквиваленти во македонскиот јазик; Значењата и функциите на имперфектното значење на минатото време во рускиот јазик и неговите еквиваленти во македонскиот јазик; Значењата и функциите на плусквамперфектното значење на минатото време во рускиот јазик и неговите еквиваленти во македонскиот јазик; Значењата и функциите на минатото определено свршено време во македонскиот јазик и неговите еквиваленти во рускиот јазик; Значењата и функциите на минатото определено несвршено време во македонскиот јазик и неговите еквиваленти во рускиот јазик; Значењата и функциите на минатото неопределено време во македонскиот јазик и неговите еквиваленти во рускиот јазик; Значењата и функциите на предминатото време во македонскиот јазик и неговите еквиваленти во рускиот јазик; Проблеми при преведувањето од руски на македонски јазик и обратно кај формите на минатото време				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит)				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	30+150			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава		30 часови
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска		/

			работа		
1 6.	Други форми на активности		16.1	Проектни задачи	20 часови
			16.2	Самостојни задачи	30 часови
			16.3	Домашно учење	100 часови
1 7.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови	70 бодови		
	17.2.	Успешно реализирани лабораториски/аудиториски вежби	/		
	17.3.	Активност и учество	10 бодови		
	17.4.	Домашна задача и/или семинарска работа	20 бодови		
1 8.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)	
			од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)	
			од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)	
1 9.	Услови за потпис и полагање на завршен испит		Предметот да е запишан во соодветниот семестар		
2 0.	Јазик на кој се изведува наставата		македонски и руски		
2 1	Метод на следење на квалитетот на наставата		Евалуација / самоевалуација		
2 2.	Литература				
	Задолжителна литература (до три)				
22. 1	Ред.бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	А.В.Бондарко	Вид и време руского глагола (значение и употребление)	Москва "Просвешени е" стр.239	1971
	2.	Каранфиловски Максим	Руското минато време од несвршен вид и неговиот превод на македонски	Литературен збор Година XXV книга 1, стр. 35-40	1978
	3.	Каранфиловски Максим	Употребата на минато неопределено време во преводите од руски	Литературен збор, Скопје, 2, 73-79	1977
22.	Дополнителна литература (до три)				

	2	Ред.бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Б. Конески	Граматика на македонскиот литературен јазик	Култура, Скопје, стр.482	1967
		2.	А.В.Бондарко, Е.И.Беляева, Л.А.Бирюлин,Е.Е.Корди,Г.Г .Сильницкий, В.С.Храковский, С.Н.Цейтлин, М.А.Шелякин	Теория функциональ ной грамматики, Темпорально сть, Модальность	„Наука“, Ленинград	1990
		3.	Каранфиловски Максим	Како се преведува руското минато свршено време на македонски	Славистички студии, Скопје,1, 31- 35	1976

1.	Наслов на наставниот предмет	НЕПРЕВОДЛИВОТО ВО ПРЕВОДОТ			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески “ – Скопје Катедра: славистика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	I година I семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	д-р Биљана Мирчевска-Бошева, редовен професор			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): - препознавање и преведување културноспецифична лексика; - развивање на способност за компетентно преведување; - критичка анализа на текстови (оригинал и превод).				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Јазикот како средство за трансфер на информации; преводна еквивалентност; лингвокултуролошка специфика на преводот; лексичко-семантички проблеми при преводот (егзотизми, сопствени именки, термини, извици и честици, фраземи, географски поими и др.); превод на отстапувањата од литературната норма (дијалект, жаргон, аргот).				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит)				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	30+150			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава		30 часови
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		/
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи		20 часови
		16.2	Самостојни задачи		30 часови
		16.3	Домашно учење		100 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови	70 бодови		
	17.2.	Успешно реализирани лабораториски/аудиториски вежби	/		
	17.3.	Активност и учество	10 бодови		
	17.4.	Домашна задача и/или	20 бодови		

		семинарска работа			
1 8.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до 50 бода	5 (пет) (F)
				од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)
				од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)
				од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
				од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
				од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
1 9.	Услови за потпис и полагање на завршен испит			Предметот да е запишан во соодветниот семестар	
2 0.	Јазик на кој се изведува наставата			македонски и руски	
2 1	Метод на следење на квалитетот на наставата			Евалуација / самоевалуација	
2 2.	Литература				
	Задолжителна литература (до три)				
22.1	Ред.бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Влахов С., Флорин С. .	Непереводимое в переводе	Москва: Международн ые отношения	1980
	2.	R. Bruce W.Anders on, R. W. Brislin	Translation: applicat ions and research	Gardner Press : distributed by Halsted Press,	1976
	3.	В. С. Виноград ов	Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы).	Москва: Издательство института общего среднего образования РАО	2001
22.2	Дополнителна литература (до три)				
	Ред.бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Алексеев а И. С.	Транслатологическ ая типологияи типичные ошибки русского перевода	Вестник Северного (Арктического) федерального университета. №6.	2014

		2.	Латышев, Л. К.	Технология перевода	Москва	2007
--	--	----	-------------------	------------------------	--------	------

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ТИПОЛОШКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПОЛСКИОТ ЈАЗИК -ГРАМАТИКА И УЗУС - СИНХРОНИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески “ – Скопје Катедра: Славистика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	I година I семестар	3	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Д-р Милица Анчевски, редовен професор			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Во сродната област, зависно одредбите на ФлФБК за студирање на Трет циклус студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Да се доразвие и рафинира способноста за: креативно мислење, критичко расудување, систем за самостојна научно-истражувачка работа, донесување на ставови и оцени. Способност за: креативно мислење, критичко расудување, систем за самостојна научно-истражувачка работа, донесување на ставови и оцени.				
11.	Содржина на предметната програма: Типолошки карактеристики на полскиот јазик врз фонот на другите словенски (евентуално и несловенски) јазици Се подразбира преглед на особените на полскиот јазичен систем што го издвојуваат тој систем меѓу другите споменати јазици. Прегледот се врши на сите нивоа на јазичната структура: фонологија, морфосинтакса, лексика (вклучувајќи го зборообразувањето), грдење на текст. Осврт врз стандардот и правописот. Карактеристики на полскиот стандарден јазик и останатите јазични варијации. 2. Граматичка конфронтација на полскиот и на македонскиот јазик Како во македонскиот и во полскиот јазик денеска се пренесуваат категоријалните, граматикализирани содржини. Истакнување на разликите и сличностите. (Постои значителна литература на оваа тема лесно достапна за нашите студенти). 3. Придонесот на полската (полонистичката) лингвистика кон општата лингвистичка теорија Значајни се постигнувањата на полската лингвистичка мисла како во доменот на структуралистичкиот, генеративно-семантичкиот и когнитивистичкиот опис на јазичната структура, социолингвистиката, стилистиката, корпусната лингвистика и др. Постојат и цела низа решенија на конкретни лингвистички проблеми што полскиот јазичен материјал ги изразува преку своите типолошки одлики. Сето ова треба да биде изложено и сместено во општите развојни рамки на лингвистичката теорија.				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит) писмен дел (изработка на лингвистичка статија) и устен дел (презентација на напишаната статија и дискусија во врска со поставените тези во неа). Избор на евентуална докторска теза може да отпочне по положување на овој предмет.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180			
14.	Распределба на расположивото време	30+150			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.		30
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа.		/
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		20
		16.2.	Самостојни задачи		30
		16.3.	Домашно учење - задачи		100

17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови	/			
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)	70			
	17.3.	Активност и учество	30			
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)			
		51 x до 60 бода	6 (шест) (E)			
		61 x до 70 бода	7 (седум) (D)			
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)			
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)			
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)			
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит	напишана и презентирана семинарска работа завршени обврски во врска со активностите и учеството во курсот				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	македонски и полски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Евалуација / самоевалуација - По полагањето на испитот, секој студент го евалуира предметот на однапред изготвен формулар. - Постојано следење на нова научна литература по дадениот предмет и споредување со предложените теми во предметот. - Законски пропишаните форми на интерна и екстерна евалуација.				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Alicja Nagórko	Podręczna gramatyka języka polskiego	Wydawnictwo Naukowe PWN	2022
		2.	Hanna Jadacka	Kultura języka polskiego	Wydawnictwo Naukowe PWN	2022
		3.	Tomasz Karpowicz	Kultura języka polskiego	Wydawnictwo Naukowe PWN	2018
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Andrzej Markowski	Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne	Wydawnictwo Naukowe PWN	2018
		2.	Zdunkiewicz Jedynek	Wykłady ze	Wydawnictwo	2008

			Dorota	stylistyki	Naukowe PWN	
		3.	Mirosław Bańko	Polszczyzna na co dzień	Wydawnictwo Naukowe PWN	2022

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ТИПОЛОШКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПОЛСКИОТ ЈАЗИК -ГРАМАТИКА И УЗУС - ДИЈАХРОНИЈА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески “ – Скопје Катедра: Славистика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	I година II семестар	3	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Д-р Милица Анчевски, редовен професор			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Во сродната област, зависно одредбите на ФлФБК за студирање на Трет циклус студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Да се доразвие и рафинира способноста за: креативно мислење, критичко расудување, систем за самостојна научно-истражувачка работа, донесување на ставови и оцени. Способност за: креативно мислење, критичко расудување, систем за самостојна научно-истражувачка работа, донесување на ставови и оцени.				
11.	Содржина на предметната програма: Типолошки карактеристики на полскиот јазик врз фонот на другите словенски (евентуално и несловенски) јазици Се подразбира преглед на особените на полскиот јазичен систем што го издвојуваат тој систем меѓу другите споменати јазици. Прегледот се врши на сите нивоа на јазичната структура: фонологија, морфосинтакса, лексика (вклучувајќи го зборообразувањето), градење на текст. Осврт врз историјата на стандардот и историјата на правописот. Дијакрона типологија, т.е. карактеристични развојни тенденции на полскиот дијалектен и стандарден јазик. 4. Граматичка конфронтација на полскиот и на македонскиот јазик Можен е двоен пристап: како мекедонскиот и полскиот јазик ја развиваат, менуваат, применуваат јазичната супстанца наследена од прасловенскиот јазик. Истакнување на разликите и сличностите. (Постои значителна литература на оваа тема лесно достапна за нашите студенти). 5. Придонесот на полската (полонистичката) лингвистика кон општата лингвистичка теорија Значајни се постигнувањата на полската лингвистичка мисла во областа на ареалната лингвистика, етимологијата и сл. Постојат и цела низа решенија на конкретни лингвистички проблеми што полскиот јазичен материјал ги изразува преку своите типолошки одлики. Сето ова треба да биде изложено и сместено во општите развојни рамки на лингвистичката теорија.				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит) писмен дел (изработка на лингвистичка статија) и устен дел (презентација на напишаната статија и дискусија во врска со поставените тези во неа). Избор на евентуална докторска теза може да отпочне по положување на овој предмет.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180			
14.	Распределба на расположивото време	30+150			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	30	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа.	/	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	20	
		16.2.	Самостојни задачи	30	

		16.3.	Домашно учење - задачи	100		
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови		/		
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)		70		
	17.3.	Активност и учество		30		
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)		
			51 x до 60 бода	6 (шест) (E)		
			61 x до 70 бода	7 (седум) (D)		
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)		
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)		
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		напишана и презентирана семинарска работа завршени обврски во врска со активностите и учеството во курсот			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		македонски и полски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Евалуација / самоевалуација - По полагањето на испитот, секој студент го евалуира предметот на однапред изготвен формулар. - Постојано следење на нова научна литература по дадениот предмет и споредување со предложените теми во предметот. - Законски пропишаните форми на интерна и екстерна евалуација.			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Alicja Nagórko	Podręczna gramatyka języka polskiego	Wydawnictwo Naukowe PWN	2022
		2.	Hanna Jadacka	Kultura języka polskiego	Wydawnictwo Naukowe PWN	2022
		3.	Tomasz Karpowicz	Kultura języka polskiego	Wydawnictwo Naukowe PWN	2018
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Andrzej Markowski	Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne	Wydawnictwo Naukowe PWN	2018

		2.	Zdunkiewicz Jedynak	Wykłady ze	Wydawnictwo	2008
			Dorota	stylistyki	Naukowe PWN	
		3.	Mirosław Bańko	Polszczyzna na co dzień	Wydawnictwo Naukowe PWN	2022

1.	Наслов на наставниот предмет	УНИВЕРБИЗАЦИЈАТА ВО ЧЕШКИОТ, ВО РУСКИОТ И ВО ПОЛСКИОТ ЈАЗИК			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески “ – Скопје Катедра: славистика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	I година I семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	д-р Јасминка Делова-Силјанова, редовен професор			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): -Запознавање со универбизацијата како средство за експресивизација на разговорната лексика -Збогатување на зборовниот фонд на студентите -Способност за проучување и аналитичност				
11.	Содржина на предметната програма: Универбизацијата како активна појава во чешкиот, рускиот и во полскиот јазик. Начини на образување универбизми со: деривација, супстантивизација, синегдоха, композиција и симплификација. Мотиви за универбизација: јазична економија, експресивност, разговорен јазик и жаргон. Во текот на наставата студентот ќе направи проучување за честата употреба на универбизмите, нивната положба во терминолошките состави, мотивот за настанување и за структурата на универбизмите.				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит)				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	30+150			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	/	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови	
		16.2	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3	Домашно учење	100 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови	70 бодови		
	17.2.	Успешно реализирани лабораториски/аудиториски вежби	/		
	17.3.	Активност и учество	30 бодови		
	17.4.	Домашна задача и/или семинарска работа	30 бодови		
18.	Критериуми за оценување	до 50 бода		5 (пет) (F)	

.	(бодови/оценка)			од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)	
				од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)	
				од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)	
				од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)	
				од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)	
19	Услови за потпис и полагање на завршен испит			Предметот да е запишан во соодветниот семестар		
20	Јазик на кој се изведува наставата			македонски и чешки		
21	Метод на следење на квалитетот на наставата			Евалуација / самоевалуација		
22	Литература					
	Задолжителна литература (до три)					
	22.1	Ред.број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	IVANA KOLÁŘOVÁ	Univerbizace v současné slovní zásobě, obzvláště slovtvorbě	MUNI, Brno	2017
		2.	ČERMÁK, František	Morfématica a slovtvorba češtiny	Praha: Nakladatelství Lidové noviny	2012
		3.	JANOVEC, Ladislav	K projevům jazykových vývojových tendencí v současné češtině	Naše řeč, roč. 90, s. 57–66.	2007
	22.2	Дополнителна литература (до три)				
		Ред.број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	ТРЕНДАК, Агата	Отфразеологически е дериваты в польском, русском и чешском языках: попытка сравнительного анализа.	Вестник Нижегородского университета Им. Н. И. Лобачевского, н. 4–2, 752–755.	2010
		2.	ПОЛЯКО В, Дмитрий Кириллович	Некоторые номинативные и словообразовательные модели чешского и русского языков в свете языковых контактов. In Достижения и перспективы сопоставительного изучения русского и других языков	Международная ассоциация преподавателей русского языка и литературы, Славистическое общество Сербии, Кафедра славистики Филологического факультета Белградского университета, s. 68–77	2015

		3.	Szczepański a, E.	Uniwerbizacja w języku czeskim i polskim	Kraków : Universitas	1994
--	--	----	----------------------	--	-------------------------	------

1.	Наслов на наставниот предмет	ОПШТОРАЗГОВОРНИОТ ЧЕШКИ ЈАЗИК ВО ПРЕВОДИТЕ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески “ – Скопје Катедра: славистика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	I година II семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	д-р Јасминка Делова-Силјанова, редовен професор			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): -Способност за решавање на преведувачките проблеми кога станува збор за општоразговорен чешки јазик и начини на превод на македонски. -Запознавање со структурата на општоразговорниот чешки јазик и негова примена во секојдневната комуникација на чешки јазик				
11.	Содржина на предметната програма: Проблематиката за преводливост на елементите на општоразговорниот чешки јазик на македонски јазик. Преглед на развојот на чешкиот и на македонскиот јазик од аспект на настанувањето на стандардните јазична варијација и нејзината норма. Промената во слоевитоста на двата јазика со посебен осврт на нивната современа стратификација. Опис на општоразговорниот чешки јазик и неговата современа поставеност како варијација на чешкиот јазик. Еквиваленција, адекватност и преводливост од аспект на теоријата и праксата на преводот.				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит)				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	30+150			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	/	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови	
		16.2	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3	Домашно учење	100 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови		70 бодови	
	17.2.	Успешно реализирани лабораториски/аудиториски вежби		/	
	17.3.	Активност и учество		30 бодови	

	17.4.	Домашна задача и/или семинарска работа		30 бодови		
18 .	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до 50 бода	5 (пет) (F)	
				од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)	
				од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)	
				од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)	
				од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)	
				од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)	
19 .	Услови за потпис и полагање на завршен испит			Предметот да е запишан во соодветниот семестар		
20 .	Јазик на кој се изведува наставата			македонски и чешки		
21 .	Метод на следење на квалитетот на наставата			Евалуација / самоевалуација		
22 .	Литература					
	Задолжителна литература (до три)					
	22.1	Ред.број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	SGALL, Petr	K vývoji výzkumu obecné češtiny (OČ). In: SGALL, Petr. Jazyk, mluvení, psaní. 1. Vyd, , 221-228.	Praha: Karolinum	2011
		2.	HRDLIČKA, Milan	Literární překlad a komunikace . 1. vyd.	Praha: ISV	2003
		3.	ČERMAK, František	Obecná čeština: je součástí české diglosie?.. In Přednášky z XLV. Běhu Letní školy slovanských studií	Praha: Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta,	2002
	22.2	Дополнителна литература (до три)				
		Ред.број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	BLÁHA, Ondřej	Funkční stratifikace češtiny. 1. vyd.	Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci :	2009	

					Filozofická fakulta	
		2.	BEČKA, Josef V.	Česká stylistika. 1. vyd.	Praha: Academia	1992
		3.	HUGO, Jan – FIDLEROVÁ, Markéta – ADÁMKOVÁ, Kateřina – JURÁNKOVÁ, Zdeňka (eds.).	Slovník nespisovné češtiny : argot, slangy a obecná mluva od nejstarších dob po současnost : historie a původ slov. 1 vyd.	Praha: Maxdorf	2006

Прилог бр. 3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ТЕРМИНОЛОГИЈАТА И ПРЕВЕДУВАЊЕТО ВО СЛОВЕНЕЧКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно - институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје Катедра за славистика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година /семестар	Прва година прв семестар		Број на ЕКТС- кредити	6
8.	Наставник	д-р Лидија Аризанковска, редовен професор			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Совладување на теориските основи на терминологијата во словенечкиот и во македонскиот јазик, нејзино осознавање и оспособување за соодветна примена во даден контекст. Основни терминолошки поими и називи во словенечкиот и во македонскиот јазик. Начини на создавање на термини. Примена на терминолошките принципи. Терминолошки речници и терминолошки поимници, терминолошки бази и нивна употреба во научноистражувачката дејност.				
11.	Содржина на предметната програма: Обработка на актуелни теми кои се однесуваат на словенечкиот и на македонскиот јазик од контрастивен аспект во насока на изнаоѓање на сличности и на разлики меѓу двата јазика со цел нивна соодветна примена во преведувањето, со акцент на терминологијата како дел од лексичкиот фонд на еден јазик, како и примена на зборообразувачките модели во насока на креирање, односно образување на нови лексеми. Основни терминолошки поими и називи во словенечкиот и во македонскиот јазик. Начини на создавање на термини. Примена на терминолошките принципи. Терминолошки речници и терминолошки поимници, терминолошки бази. Преку преведувањето на оригинални текстови од различни области примена на стратегиите и техниките во преведувањето, разгледување на спецификите на преводот во оваа област со посебен фокус на структурата, стилот и терминологијата.				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит)				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30 + 150			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа		15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часа
		16.2.	Самостојни задачи		20 часа
		16.3.	Домашно учење – задачи		100 часа
17.	Начин на оценување				

	17.1.	Тестови			40 бода	
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)			40 бода	
	17.3.	Активност и учество			20 бода	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)		
			51 x до 60 бода	6 (шест) (E)		
			61 x до 70 бода	7 (седум) (D)		
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)		
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)		
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Нема			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски и словенечки			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Евалуација/самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Аризанковска, Лидија	„Терминологијата во служба на преведувањето и толкувањето – европски и македонски искуства“, <i>Јазични и културни проникнувања низ преведувањето и толкувањето (Зборник)</i> , 87–95.	Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“	2015
		2.	Аризанковска, Лидија	„Проблеми при преведувањето од македонски на словенечки јазик“, <i>XXXIII Меѓународна научна конференција, Охрид, 2006, (Зборник)</i>	Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, 57–68.	2007
		3.	Dobnik, Nadja	Nekatere težave mladih prevajalcev pri prevajanju strokovnih besedil – primeri napak v prevodih komercialnega besedila, Vestnik za tuje jezike (Journal for Foreign Languages), 11(1), 7-28	Univerza v Ljubljani: Filozofska fakulteta	2019
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Саздовска Пигуловска, Милена	Терминологија (контрастивна термилошка анализа)	Скопје: Датапонс	2021

		2.	Arhar Špela, Gorjanc Vojko	Korpus FidaPLUS: nova generacija slovenskega referenčnega korpusa	Ljubljna: Slavistično društvo Slovenije	2007
		3.	Кусевска М., Ивановска Б., Мартиновска Ц., Јакимов Р.	<i>„Користење јазични корпуси за научно- истражувачки и педагошки цели: Македонски корпус на меѓујазик (МАКОР)“, Годишен зборник, 11 (15), 91- 99.</i>	Штип: УГД, Филолошки факултет	2020

Прилог бр. 3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ТЕНДЕНЦИИ ВО ЗБОРООБРАЗУВАЊЕТО ВО СЛОВЕНСКИТЕ ЈАЗИЦИ			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно - институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје Катедра за славистика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година /семестар	Прва година втор семестар		Број на ЕКТС- кредити	6
8.	Наставник	д-р Лидија Аризанковска, редовен професор			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Стекнување знаења од областа на зборообразувањето како дел од науката за јазикот преку осознавање на современите тенденции во развојот на зборообразувањето, а во насока на збогатување на лексичкиот фонд на јазиците во словенскиот јазичен свет. Современи научни теории во словенските јазици. Синхонија, иновација и неологизација.				
11.	Содржина на предметната програма: Обработка на актуелни теми кои се однесуваат на зборообразувањето во македонскиот и во другите словенски јазици и новите зборообразувачки тенденции. Разгледување од контрастивен аспект во насока на изнаоѓање на сличности и на разлики меѓу словенските јазици со цел примена на зборообразувачките модели во насока на креирање, односно образување на нови лексеми.				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит)				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа			
14.	Распределба на расположивото време	30+150			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава		30 часа
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа		15 часа
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи		15 часа
		16.2.	Самостојни задачи		20 часа
		16.3.	Домашно учење – задачи		100 часа
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови		40 бода	
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)		40 бода	

	17.3.	Активност и учество			20 бода	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)	
		51 x до 60 бода			6 (шест) (E)	
		61 x до 70 бода			7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит	Нема				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски и други словенски јазици				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Евалуација/самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Конески, К.	<i>Зборообразувањето во современиот македонски јазик</i>	Скопје: Бона	1995
		2.	Аризанковска, Л.	<i>168. Macedonian. Word-Formation. An International Handbook of the Languages of Europe</i> , Müller Peter O., Ohnheiser Ingeborg, Olsen Susan, Rainer Franz (Eds.). Volume 4.	Berlin: DE GRUYTER MOUTON,	2016
		3.	Аризанковска, Л.	<i>Функционално оптоварување на наследните словенски суфикси за potina agentis во македонскиот и во словенскиот јазик (со посебен осврт на суфиксот *tel'b врз фонот на изофункционалните суфикси)</i>	Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“	2001
		Дополнителна литература				
	22.2.	Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Велева, С.	<i>Тенденции во</i>	Скопје: авторско издание	2006

				<i>зборообразувањето во македонскиот јазик</i>		
		2.	Марковиќ, М.	Околу процесите на семантичка деривација. Истражувачки центар за ареална лингвистика „Божидар Видоески“, МАНУ, (предавање). http://manu.edu.mk/	Скопје: МАНУ	2023
		3.	Улукханов И. С.	Словообразование. Морфонологија. Лексикологија	Москва: Издательство “Логос”	2012
		4.	Heynen, B.	Recent Trends in English Word-Formation.	Munich: GRIN Verlag	2008
		5.	Koriakowcewa E. i dr. (red.)	<i>Słowotwórstwo a nowe style funkcjonalne języków słowiańskich (Word-formation and the new functional styles of slavic languages)</i>	Siedlce: Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach	2013
		6.	Ološtiak M., Liptáková Ľ., Bednárová-Gibová K. (Ed.)	<i>Slovanská slootovorba: synchrónia, inovácie, neologizácia.</i>	<u>Prešove</u> : Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, Pedagogická fakulta	2022
		7.		Зборници на научни трудови од меѓународните конфренции на Комисијата за словенско зборообразување при Меѓународниот славистички комитет		1994-2023

1.	Наслов на наставниот предмет	ИНТЕРДИЦИПЛИНАРНИ ИСТРАЖУВАЊА НА ЈАЗИКОТ			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески “ – Скопје Катедра: славистика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	I година Псеместар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	д-р Биљана Мирчевска-Бошева, редовен професор			
9.	Предуслови за запишување на предметот	нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): - Разбирање на јазикот како комплексен систем кој зависи од низа културни, социјални, политички, економски и други екстралингвистички фактори. - Запознавање со основните концепти и методолошки постапки што се применуваат во сродните дисциплини и проширување на дијапазанот на инструменти за лингвистички истражувања на словенскиот ареал. - Развој на критичко мислење.				
11.	Содржина на предметната програма: Анализа на различни аспекти на земодејство на јазикот и културата во рамки на современата интердисциплинарна парадигма на истражувања. Етнолингвистика. Лингвокултурологија. Разгледување на актуелните проблеми што се поврзани со контрастивни истражувања на јазиците и културите, јазичните контакти и интеркултурна комуникација во епоха на глобализација и мултикултурализам. Интердисциплинарен пристап во истражување на ономастички материјал.				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит)				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	30+150			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава		30 часови
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		/
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи		20 часови
		16.2	Самостојни задачи		30 часови
		16.3	Домашно учење		100 часови
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови		70 бодови	

	17.2.	Успешно реализирани лабораториски/аудиториски вежби	_бодови			
	17.3.	Активност и учество	10 бодови			
	17.4.	Домашна задача и/или семинарска работа	20 бодови			
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 50 бода	5 (пет) (F)			
		од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)			
		од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)			
		од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)			
		од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)			
		од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)			
19.	Услови за потпис и полагање на завршен испит	Предметот да е запишан во соодветниот семестар				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	македонски и руски				
21	Метод на следење на квалитетот на наставата	Евалуација / самоевалуација				
22.	Литература					
	Задолжителна литература (до три)					
	22.1	Ред.број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	В.В. Воробьев.	Лингвокултурологија. Учебное пособие.	РУДН	2006
		2.	М. Л. Ковшова	Лингвокултурологически анализ идиом, загадок, пословиц и поговорок: антропологически код култури.	Ленанд	2019
		3.	Толстой Н. И., Толстая С. М.	Славянская етнолингвистика: вопросы теории.	РАН	2013
	22.2	Дополнителна литература (до три)				
		Ред.број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Велјановска, К. Мирчевска-Бошева, Б.	Имињата во македонската фразеологија	Антолог	2021
		2.	Jerzy Bartminski, Joerg Zinken (Editor)	Aspects of cognitive ethnolinguistics	Equinox Publishing Ltd	2009

Прилог бр. 3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ПРЕВОДОТ КАКО ДИЈАЛОГ МЕЃУ ЛИНГВИСТИКАТА И КНИЖЕВНОСТА			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно - институт, катедра, оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески “ – Скопје Катедра: Славистика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година /семестар			Број на ЕКТС- кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Лидија Танушевска, редовен професор			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Внесување на студентите во подлабока книжевна анализа и поврзување на книжевните теориски концепции со конкретни лингвистички категории, како модел за пошироко размислување за јазикот од хуманистички аспект и воведување во постструктуралистички лингвистички ориентации.				
11.	Содржина на предметната програма: Во текот на наставата ќе се стави акцент на хармонизирање на книжевните со лингвистичките содржини, бидејќи и двете науки се за човекот, неговата култура, светските вредности, начините на мислење и комуницирање со другите. Методологијата за постигнувањето на овој дијалог ќе биде преку општењето со книжевниот текст да се навлезе во полето на лингвистиката и нејзините бројни атрактивни концепции. Преку когнитивистичкиот пристап ќе бидат разгледувани: сликата на градот во поезијата, која отвара можност за ономастички истражувања, како и интерпретација на одредени културеми од лингвистички и книжевен аспект. Ќе се сврти внимание на дијалезата како лингвистички проблем, во рамките на осмислување на преводниот текст и менувањето на неговиот текст и содржина во поглед на овој проблем. Во однос на нарацијата ќе се спроведат интерпретации на книжевни текстови и нивните преводи, применувајќи ја текстолошката метода на тематската прогресија. Исто така, перспективата како анализа на применетите јазични средства, на пример, глаголските времиња или показните заменки, ќе се истражува во насока на обликувањето на книжевниот превод.				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит)				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	2+2			

15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	30 часови		
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	30 часови		
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	20 часови		
		16.2.	Самостојни задачи	20 часови		
		16.3.	Домашно учење – задачи	80 часови		
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови		60 бодови		
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)		20 бодови		
	17.3.	Активност и учество		20 бодови		
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)		
			51 x до 60 бода	6 (шест) (E)		
			61 x до 70 бода	7 (седум) (D)		
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)		
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)		
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Предметот да е запишан во соодветниот семестар			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски, полски, руски, чешки, англиски, словенечки			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Евалуација / самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Gicała, Agnieszka	Przekładanie obrazu świata. Językowy obraz świata w przekładzie artystycznym	Universitas, Kraków	2018
		2.	Sławkowa, Ewa	Tekst literacki w kręgu językoznawstwa	Wydawnictwo UŚ, Katowice	2016
		3.	Red. Pstyga, Alicja	Słowo z perspektywy językoznawcy i tłumacza, tom II	Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk	2005
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.		Red.	Mała encyklopedia	Edukator,	2000	

			Dąbska-Prokop, Urszula	przekładoznawstwa	Częstochowa	
		2.	Giro, Pjer	Semiologia	Plato, Beograd	2001
		3.	Topolińska, Zuzanna	Zmiana perspektywy. Gawęda nie tylko językoznawcza	Polska Akademia Umiejętności, Kraków	2015

Прилог бр. 3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	СЛОВЕНСКИОТ ЈАЗИЧЕН СВЕТ ВО ИНДОЕВРОПСКИ КОНТЕКСТ			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Наука за јазик - славистика			
4.	Организатор на студиската програма(единица-институт, катедра,оддел)	Филолошки факултет „Блаже Конески “ – Скопје Катедра: Славистика			
5.	Степен(прв,втор,трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	I година II семестар	3	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Д-р Милица Анчевски, редовен професор			
9.	Предусловизазапишувањенапредметот	Во сродната област,зависно одредбите на ФлФБК за студирање наТрет циклус студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Да се доразвие и рафинира способноста за:креативно мислење, критичко расудување, систем за самостојна научно-истражувачка работа, донесување на ставови и оцени. Способност за:креативно мислење, критичко расудување, систем за самостојна научно-истражувачка работа, донесување на ставови и оцени.				
11.	Содржина на предметната програма: Стакнување знаења и способност за интерпретација на јазичните процеси и промени според методите на компаративната лингвистика, дијахрониската лингвистика и лингвистичката типологија. Претставување на развојните тенденции кај индоевропските јазици. Претставување на јазичните промени во индоевропските јазици, интерпретација на одделни индоевропски корени и нивната еволуција меѓу словенските јазици. Употреба на различни етимолошки речници и електронски ресурси. Индоевропски јазици. Изгласите на индоевропските јазици. Јазична споредба (сличности и разлики меѓу словенските јазици во рамките на лексиконот и граматиката од аспект на индоевропското наследство). Културата и потекло на Индоевропејците, материјално и духовно наследство (топономастички материјал).				
12.	Методи на учење: предавања и вежби, консултации, проектна (домашна, семинарска) задача, домашно учење (подготовка на испит) писмен дел (изработка на лингвистичка статија) и устен дел (презентација на напишаната статија и дискусија во врска со поставените тези во неа).				
13.	Вкупен расположив фонд на време	180			
14.	Распределба на расположивото време	30+150			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања-теоретска настава.		30
		15.2.	Вежби (лабораториски,аудиториумски),семинари, тимска работа.		/
16.	Другиформинаактивности	16.1.	Проектни задачи		20
		16.2.	Самостојни задачи		30
		16.3.	Домашноучење-задачи		100
17.	Начин на оценување				

	17.1.	Тестови			/	
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)			70	
	17.3.	Активност и учество			30	
18.	Критериум за оценување (бодови/оценка)			до 50 бода	5 (пет) (F)	
				51 до 60 бода	6 (шест) (E)	
				61 до 70 бода	7 (седум) (D)	
				од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)	
				од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)	
				од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит			напишана и презентирана семинарска работа завршени обврски во врска со активностите и учеството во курсот		
20.	Јазик на кој се изведува наставата			македонски и други словенски јазици		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Евалуација / самоевалуација - Пополагањето на испитот, секој студент го евалуира предметот на однапред изготвен формулар. - Постојано следење на нова научна литература по дадениот предмет и споредување со предложените теми во предметот. - Законски пропишаните форми на интерна и екстерна евалуација.		
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	A. Meje	Uvod u uporedno proučavanje indoevropskih jezika,	Beograd (Naučna knjiga),	1965.
		2.	A. Meje	Kako reči menjaju značenje,	Beograd (Službeni glasnik)	2009
		3.	A. Martine,	Indoevropski jezik i Indoevropljani,	Novi Sad (Književna zajednica Novog Sada),	1987
		Дополнителна литература				

		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Андрей Ростошинский	СРАВНИТЕЛЬ НЫЙ ОБЗОР ИНДОЕВРОПЕ ЙСКИХ КУЛЬТУРНО- ЦИВИЛИЗАЦ ИОННЫХ ИСТОКОВ СЛАВЯНСТВА COMPARATIV E STUDY OF INDO- EUROPEAN SOURCES OF THE SLAV CIVILIZAT ION DOI 10.4467/25 439561KS R.17.003.7 873DOI 10.4467/25 439561KS R.17.003.7 873	TOM XIII KULTURA SŁOWIAN. ROCZNIK KOMISJI KULTURY SŁOWIAN PAU	2017
		2.	М. Kapović,	Uvod u indoeuropsku lingvistiku	Zagreb (Matica hrvatska), MMVIII,	2008
			Dorota		NaukowePWN	
		3.	MirosławBańko	Polszczyznana co dzień	Wydawnictwo NaukowePWN	2022